

**PARTICULARITĂȚI ARHITECTONICE ȘI INTERPRETATIVE ÎN
MINIATURILE PENTRU CORN ȘI PIAN SEMNATE DE O. NEGRUȚA**

**ARCHITECTONIC AND INTERPRETATIVE PARTICULARITIES OF THE
HORN AND PIANO MINIATURES WRITTEN BY O. NEGRUTA**

DORINA MUNTEANU¹,

doctorandă,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

CZU [780.8:780.646.3.087.2:780.616.433]:781.68

Articolul de față are drept scop analiza miniaturilor pentru corn și pian semnate de Oleg Negruța, compozitor din Republica Moldova. În centrul atenției autoarei se află trei piese – Poem, Nocturnă și Vocaliză, privite sub aspect structural și interpretativ. Autoarea formulează unele recomandări interpretative care pot fi utile interpreților, tinerilor care studiază acest instrument de suflat și pedagogilor de corn.

Cuvinte-cheie: Oleg Negruța, corn, pian, interpretare

1 E-mail: dorinamunteanu90@gmail.com

This article aims to analyze the miniatures for horn and piano written by the composer from the Republic of Moldova Oleg Negrutsa. In the center of the author's attention are three pieces – Poem, Nocturne and Vocalize, viewed from a structural and interpretive point of view. The author formulates some interpretative recommendations that can be useful for performers, young people studying this wind instrument and horn teachers.

Keywords: Oleg Negrutsa, horn, piano, interpretation

Introducere

Creațiile pentru corn semnate de Oleg Negruța au cucerit simpatia corniștilor de la noi, datorită melodicității și caracterului melancolic reprezentativ pentru compozitor. Mijloacele de expresie folosite accentuează și îmbogățesc calitățile timbrale ale instrumentului. Miniaturile pentru corn și pian sunt interpretate cel mai frecvent de către corniști. Acest fapt este datorat, probabil, nivelului mediu de dificultate pe care acestea îl prezintă. În continuare, ne vom referi la trei dintre lucrările cele mai cunoscute scrise la un interval de 50 de ani (1967-2017), care întrunesc aceleași trăsături specifice muzicii romantice.

1. Poemul pentru corn și pian. O lucrare semnificativă pentru repertoriul cornistic din Republica Moldova este *Poemul pentru corn și pian* scris de O. Negruța în anul 1967. La scurt timp, piesa a fost inclusă în culegerile de miniaturi destinate școlilor de muzică și ulterior în repertoriul didactic al instituțiilor de învățământ muzical din Republica Moldova. Fiind ani de-a rândul piesă obligatorie în cadrul concursurilor naționale, piesa a fost cântată, practic, de fiecare cornist din țară, mai ales la nivel preuniversitar. Această lucrare înfățișează o melodicitate deosebită, care este sugerată și de titlul însăși al ei – „poem”. Intonațiile ușor de memorizat, care se disting în această lucrare, își au geneza în cântecul moldovenesc de estradă de la mijlocul sec. XX. Merită de menționat și o amprentă a melodismului folcloric care se realizează prin implicarea modului mixolidic (m. 3), alternarea cromatică a treptelor – sunetele *si bemol-si becar* (mm. 5 și 7), precum și folosirea frecventă a unor ornamentări, cum ar fi mordentele și trilirile. Un procedeu de dezvoltare melodică tipic pentru această piesă este secvența, drept exemplu servind expunerea melodică în mm. 23-24.

Exemplul 1.

Andante molto cantabile

The musical score for Example 1 is presented in two systems. The first system shows the beginning of the piece, marked 'Andante molto cantabile'. It features a Horn part in F major and a Piano accompaniment. The tempo is 'Andante molto cantabile'. The score includes a first ending bracket over measures 1-4. The piano part has a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, with some triplet figures in the right hand later in the piece.

Un alt procedeu de dezvoltare melodică care adaugă expresivitate și tensiune partidei solistice constituie plasarea frazei melodice cu o octavă mai sus (c. 3). În acest context, trebuie de menționat că solistul este pus în fața sarcinii de a depăși dificultatea de ordin interpretativ, pe de o parte, iar pe de alta – de a exprima mesajul poetic: începutul conflictului. Partida cornului reprezintă o melodie cantabilă și, practic, nu conține pauze, prin aceasta solistul trebuie să analizeze bine construcția frazelor în vederea unei respirații bune. În acest sens, se remarcă pauzele de optimi de la sfârșitul frazelor scrise intenționat de compozitor, care vin în ajutorul interpretului de a soluționa această problemă sau, uneori, chiar de omitere a unei note – c. 3, m. 3 (vezi ex. de mai jos).

Exemplul 2.

La capitolul „arhitectonică” observăm folosirea de compozitor a construcției tripartite complexe cu partea de mijloc contrastantă și cu repriza exactă¹. Vezi figura de mai jos.

Figura 1.

A		B	A1	
	a	b	a	b
	c. 1	c. 3	c. 1	c. 3
	<i>Andante e molto cantabile</i>		<i>Piu mosso agitato – a tempo</i>	
	<i>As dur-Es dur</i>		<i>As dur</i>	

Secțiunile externe se bazează pe forma bipartită simplă contrastantă (*a – b*), iar partea de mijloc introduce un material melodic relativ nou (*c*) și un tempo mai mișcat (*Piu mosso agitato*, c. 4). Totodată, fondul intonațional rămâne același. În cadrul primei secțiuni se observă o extindere a ambitusului melodic care atinge sunetul *re bemol* octavei a doua, deși la începutul secțiunii sunetul inițial al frazelor era *la bemol* al octavei mici, iar diapazonul instrumentului solistic în genere se încadra doar în registrul inferior și mediu.

În cadrul secțiunii de mijloc, *piu mosso agitato*, se observă un caracter mai zbuciumat, mai emoționant al limbajului muzical și un tempo mai mișcat, dar care revine înaintea reprizei, calm și liric ca la început. În ceea ce privește limbajul armonic, acesta devine mai dezvoltat, cu inflexiunile în tonalitatea *f moll* și *g moll* (mm. 39, 41 etc.)

Exemplul 3.

¹ Menționăm că lucrarea există și în varianta pentru trompetă, cu un alt conținut muzical în partea de mijloc bazat pe dansul popular *hora*. Acest fapt este caracteristic compozitorului, care deseori recurge la autocitat sau chiar adaptează aceeași lucrare pentru un alt instrument, obținând astfel o abordare nouă și imagini muzicale diferite.

Ultima parte se repetă întocmai cu excepția ultimelor măsuri care sună cu o octavă mai sus și se rezolvă în tonică cu un acompaniament subtil spre *morendo*.

Principalele probleme care apar frecvent în timpul interpretării țin mai degrabă de rezistență decât de dificultate tehnică. Lipsa pauzelor cauzează oboseală și tensiune în sunet, iar aceasta se face simțită mai ales în cadrul secțiunii de mijloc unde este și culminația piesei. Caracterul cantabil cere un *legato* impecabil și calitativ.

2. Nocturnă. În creația lui O. Negruța găsim o altă piesă în stil romantic pentru corn și pian intitulată *Nocturnă*. În repertoriul cornistic universal putem întâlni și alte *Nocturne* pentru corn și pian scrise de compozitori, cum ar fi Franz Strauss, Reinhold Gliere, Carl Reinecke ș.a., care au în comun același caracter contemplativ, caracterizat de un tempo moderat.

Nocturnă de Oleg Negruța are o melodie cantabilă, plină de plasticitate, bazată pe secvențe și se interpretează *legato*, adică respectând principiul variațional. Această tendință se poate observa și în *Nocturnă* de Franz Strauss, care „are formă de *lied* tripartit compus”, iar „linia melodică a cornului are caracter narativ, melancolic, cantabil, visător” [2 p. 84].

Exemplul 4.

Andante, amoroso con noblezza

The musical score consists of two systems. The first system shows the beginning of the piece with the horn part and the piano accompaniment. The piano part features a complex texture with many triplets. The second system continues the piece, showing the horn part and the piano accompaniment with more triplets. The tempo is Andante, amoroso con noblezza.

Acompaniamentul flexibil și fluent conține niște amprente care vin din muzica romantică, se găsesc și formule facturale care vin din creația lui R. Schumann, precum și influențe din muzica lui F. Chopin (pianismul romantic) prin aspectul imaginii muzicale. *Nocturna* prezintă o abundență a trioletelor atât la corn cât și la pian. Acestea creează niște melodii în partida pianului care formează polifonie contrastantă la două voci (cornul și partida mâinii drepte la pian). Se întâlnesc frecvent acorduri *arpeggiato* la pian, care produc un volum factual mai amplu.

De asemenea, putem afirma că lucrarea are mai multe tangențe cu genul *cântecului de masă* din perioada sovietică. Structura miniaturii este $a a^1 a^2$ precedată de o mică introducere, îmbinând astfel principiul variațional și forma de cuplet tipică cântecului de masă:

Figura 2.

Intro	a	a^1	a^2
m. 1	m. 4	m. 25	m. 37
<i>Andante, amoroso con noblezza</i>			
<i>Des dur</i>			

După cum se poate observa din fig. 2, piesa are trei secțiuni bazate pe același material muzical. În secțiunea *a*¹ factura pianistică devine mai amplă (măsura 23 acord *arpeggiato*), cu implicarea unui diapazon mai mare, atât la corn cât și la pian. În secțiunea *a*¹ tema sună la pian, iar cornul interpretează o melodie contrastantă. La fel ca și în alte piese ale lui O. Negruța, apare o mini *cadență* după *fermata* bazată pe intonații cromatice cu care și se încheie piesa.

Exemplul 5.

În această lucrare putem remarca, de asemenea, un conflict ritmic, care presupune o melodie binară cu un acompaniament ternar. Această pulsație cu triolete ar putea fi un impediment gândirii binare a temei, dar totodată și o confruntare a două modele ritmice. La capitoul „respirație și frazare” se poate spune că acestea nu se „contrazic”, ci, dimpotrivă, se susțin reciproc. Respirația poate fi distribuită cu ușurință după două fraze sau chiar între fiecare, dacă este necesar. Luând în calcul piesa *per ansamblu* însă, se simte nevoia unor pauze mai mari, iar scopul de a rezista până la final devine din ce în ce mai greu de obținut pe măsură ce ne apropiem măsurile 43-45 (*molto rit.*) Un moment potrivit pentru puțină relaxare ar fi benefic aici. În acest sens, putem cânta într-un tempo *rubato* măsurile respective, păstrând forță pentru ultima notă acută (*si bemol*).

3. Vocaliză. O altă miniatură pentru corn și pian este *Vocaliză*¹, scrisă în 2017. De fapt, această creație este o adaptare a expoziției din *Concertul pentru voce și orchestră de cameră*, scris de compozitor în același an. Acest procedeu, de altfel, este des întâlnit în creația mai multor compozitori.

După diapazon, vocea umană a fost comparată adesea cu cornul, dar, nu întâmplător, și melodicitatea păstrează aceeași tonalitate – *fa minor*. În creația lui Serghei Rahmaninov întâlnim, de asemenea, o lucrare intitulată *Vocalise*, care este un cântec pentru voce (soprană sau tenor) și pian și face parte dintr-un ciclu de 14 romanțe scrise în anul 1912. Aceasta a fost transpusă ulterior pentru diferite instrumente, cum ar fi flautul, clarinetul, cornul, trompeta, trombonul, violoncelul, precum și o variantă pentru cor și câteva pentru orchestră, dintre care una aparține chiar autorului. Aranjamentul pentru corn și pian este scris de A.I. Usov, cornist și pedagog rus. Un alt exemplu de transpunere a unei lucrări vocale pentru corn este și *Concertul pentru soprană de coloratură* de Reinhold Gliere, tot în *fa minor*. Acesta se mai cântă și în variantă pentru trompetă, vioară ș.a., dar versiunea pentru corn, de asemenea, nu a pretins la o altă tonalitate.

1 *Vocaliza* semnifică o „parafrază dintr-o lucrare desfășurată numai cu vocale” [1].

Vocaliză de O. Negruța este scrisă într-o formă tripartită. Prima secțiune se bazează pe o melodie cantabilă, cu minimum de sunete cromatice. Se întâlnesc uneori sunete neacordice sau melismatice pentru a reda un caracter mai zbuțuit al discursului muzical. Folosirea anacruzei este destul de frecventă, practic, la fiecare început de frază.

Exemplul 6.

Cantabile

Nu putem spune ca această piesă (și, respectiv, tema *concertului pentru voce*) a fost influențată de intonații folclorice, ci mai degrabă de muzica de masă, ținând cont de faptul ca O. Negruța este autorul mai multor cântece de acest gen (peste 100).

Prima secțiune se încheie în măsura 26, secțiunea de mijloc nu este contrastantă, pur și simplu, dezvoltă melodismul și aspectul armonic și factual manifestat în secțiunea incipientă. Urmează o mică cadență în măsura 41-42, plasată tradițional la hotarul secțiunii de mijloc și al reprizei. În repriză (*a tempo*) se folosește același procedeu folosit în alte piese, când melodia este destinată pianului.

Exemplul 7.

poco rit. *a tempo*

Raportul dintre melodia pianului și a cornului este ca un dialog: întrebare – răspuns. Ambii sunt pe aceeași poziție și, din exprimarea în formă de monolog, reiese un dialog ulterior în repriză. Sub aspect structural, se evidențiază forma tripartită simplă, cu partea de mijloc bazată pe același material muzical și cu repriza variațională a a_1 a¹.

Figura 3.

Intro	a	a_1	Cadența	a^1
m. 1	m. 7	m. 27	m. 41-42	m. 43
<i>Andante</i>	<i>Cantabile</i>		<i>Poco rit.</i>	<i>A tempo</i>
<i>f moll</i>				

Putem afirma folosirea de către autor a metodei care sintetizează forma de cuplet cu principiul variațional, care în știința muzicală rusă poartă denumirea de куплетно-вариационная форма [3 p. 31]. Popularitatea acestei forme în miniaturile pentru corn și pian de O. Negruța se explică prin caracterul materialului melodic al creațiilor vizate, foarte apropiat de romanță, de alte genuri ale folclorului urban sau de „cântecul de masă” din perioada sovietică.

La capitolul „interpretare”, putem menționa folosirea preponderentă a registrului mediu și acut. Accentul este pus pe calitățile timbrale ale cornului și pe expresivitatea melodică. Important este ca solistul să posede „un *legato* frumos”, iar frazarea și repartizarea respirației să fie în concordanță perfectă, imitând vocea umană, așa cum este și de așteptat în această creație.

În concluzie, putem remarca următoarele aspecte importante. În lucrările de mai sus, considerate a fi cele mai reprezentative miniaturi pentru corn și pian de O. Negruța, predomină caracterul melancolic și tempoul moderat. Influența muzicii romantice se face simțită atât în creațiile timpurii cât și în cele mai recente. Inspirația folclorică poate fi subliniată prin prezența unor ornamente precum mordentele sau trilurile, a modurilor populare respective sau, în unele cazuri, a cadențelor cu caracter doinit. Structura miniaturilor păstrează o formă tripartită simplă, de regulă, cu implicarea principiului variațional.

În ceea ce privește știma cornului, putem menționa folosirea preponderentă a registrului mediu, acesta posedând cele mai pure calități timbrale. Din punct de vedere interpretativ, miniaturile lui O. Negruța sunt de o dificultate ușoară și medie. Cu toate acestea, interpretul are nevoie de o „respirație bună” pentru a putea face față frazelor lungi care sunt destul de frecvent întâlnite. Lucrările *Poem*, *Nocturnă* și *Vocaliză* sunt pătrunse de un *legato* impecabil, acesta fiind de fapt una din caracteristicile principale ale acestora.

Referințe bibliografice

1. CARAMAN-FOTEA, D., LUPU, J. *Dicționar universal de muzică*. București: Litera Internațional, 2008. ISBN 978-973-675-391-6.
2. GÎSCĂ, P. *Cornul în creațiile muzicale ale compozitorilor Franz Strauss și Rihard Strauss*. Iași: Editura Artes, 2009. ISBN 978-973-8263-56-7. 263-56-7N: 978-973-8263-56-7
3. ХОЛОПОВА, В. Н. *Формы музыкальных произведений*. Санкт-Петербург: Лань, 2001. ISBN 5-8114-0392-5.